

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Robert Stefanicki

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania A. S.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw

Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o emeryturę policyjną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 3 października 2023 r.,

zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 20 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 1997/22,

**1. uchyla pkt II. zaskarżonego postanowienia, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi
Apelacyjnemu w Warszawie**

2. w pozostałej części odrzuca zażalenie.

[mc]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 20 marca 2023 r., III AUa 1997/22, w sprawie z odwołania A. S. od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie o emeryturę policyjną, w punkcie I. odrzucił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej od wyroku

Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 października 2022 r., III AUa 1997/22, w punkcie II. odrzucił skargę kasacyjną odwołującej.

W sprawie tej Sąd Apelacyjny wyrokiem z 25 października 2022 r., III AUa 1997/22, oddalił apelację odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 31 marca 2022 r., XIV U 1550/21 oraz orzekł o kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym. Wyrok zapadł po przeprowadzeniu rozprawy.

W dniu 16 grudnia 2022 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynął wniosek pełnomocnika odwołującej się o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku zapadłego w sprawie oraz o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Sąd Apelacyjny postanowieniem z 31 stycznia 2023 r. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku oraz odrzucił wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku. W pisemnych motywach tego postanowienia Sąd Apelacyjny podniósł, że od 3 lipca 2021 r. zasadą jest doręczanie wszystkich pism sądowych zawodowym pełnomocnikom za pośrednictwem Portalu Informacyjnego (art. 15zzs⁹ ustawy z 2 marca 2019 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych - jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 - § 18a zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej - Dz. Urz. MS z 2019 r., poz. 138 ze zm.). Wyjątki dotyczą: pism, które podlegają doręczeniu wraz z odpisami pism procesowych stron lub innymi dokumentami nie pochodzącymi od sądu oraz pism, których doręczenie jest niemożliwe ze względu na charakter pism, w stosunku do których przewodniczący z tego względu wydał zarządzenie o odstąpieniu od doręczenia za pośrednictwem Portalu Informacyjnego. W sprawie zarządzenie przewodniczącego o doręczeniu zawiadomienia o terminie rozprawy pełnomocnikowi odwołującej się zostało prawidłowo dokonane z wykorzystaniem portalu informacyjnego, gdyż nie odstąpiono od doręczenia w tym trybie. Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentów pełnomocnika skarżącej, które, zdaniem pełnomocnika, przemawiają za

przywróceniem terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku sądu odwoławczego z uzasadnieniem, związanych z funkcjonowaniem w praktyce doręczeń pism procesowych za pośrednictwem portali informacyjnych. Konsekwencją oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do sporządzenia i doręczenia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego było odrzucenie wniosku o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem jako złożonego z uchybieniem terminu, którego nie przywrócono.

W dniu 9 marca 2023 r. (data nadania w placówce pocztowej) pełnomocnik skarżącej wniósł o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej oraz złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z 25 października 2022 r. Wyrok sądu odwoławczego został zaskarżony w całości. Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej został złożony przed upływem tygodnia od doręczenia pełnomocnikowi odpisu postanowienia z 31 stycznia 2023 r. o odrzuceniu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny w pierwszym rzędzie odrzucił wniosek pełnomocnika odwołującej o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 października 2022 r., a następnie uznał, że skarga kasacyjna od tegoż wyroku podlegała odrzuceniu. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że zgodnie z art. 398⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej a warunkiem dopuszczalności skargi kasacyjnej, nie będącej zwykłym środkiem odwoławczym, ale stanowiącej nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnego orzeczenia, jest skuteczne doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Zatem dla tej skuteczności wymagane jest uprzednie złożenie przez stronę skarżącą wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem, stosownie do treści art. 387 § 3 k.p.c. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczyna swój bieg od dnia prawidłowego doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem stronie, która tego zażądała. Natomiast w sytuacji, gdy z żądaniem takim strona nie wystąpiła, przewidziany w art. 398⁵ § 1 k.p.c. termin nie może w ogóle rozpocząć biegu, a tym samym wniesienie skargi kasacyjnej jest niedopuszczalne.

W sprawie niniejszej strona skarżąca nie zażądała skutecznie doręczenia jej orzeczenia wraz z uzasadnieniem, a jej wniosek o przywrócenie terminu do sporządzenia i doręczenia uzasadnienia wyroku z 25 października 2022 r. został oddalony przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z 31 stycznia 2023 r. Konsekwencją powyższego było odrzucenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Dalej Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w związku z brakiem prawidłowo złożonego wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, termin do złożenia skargi kasacyjnej się nie otworzył, a przywrócenie terminu do dokonania tej czynności procesowej - ze względu na stan sprawy - nie zaktualizowało się. Zatem w świetle art. 171 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wniosek w tym względzie był bezprzedmiotowy i niedopuszczalny, i jako taki podlegał odrzuceniu. W tej sytuacji złożona przez odwołującą się skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna.

W zażaleniu pełnomocnik skarżącej zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o uchylenie postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i nadanie sprawie biegu, ewentualnie o uchylenie postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej oraz uchylenie poprzedzającego postanowienia z 31 stycznia 2023 r. o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku oraz o odrzuceniu wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 października 2022 r., III AUa 1997/22 i nadanie sprawie biegu.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego które miały istotny wpływ na treść orzeczenia, a to: 1/ art. 379 pkt 5 k.p.c. przez błędne ustalenie, że pełnomocnik powódki nie zachował należytej staranności i nie złożył w terminie wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, stąd też niezasadny jest wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, jak również niezasadny jest wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej (wraz z załączoną skargą kasacyjną), gdy tymczasem pełnomocnik powódki

wyjaśnił, że nie zarejestrował się na portalu informacyjnym Apelacji Warszawskiej tylko dlatego, że od 10 lat, na co dzień wykonuje obowiązki zawodowe na terenie Dolnego Śląska. Z kolei sprawa niniejsza jest pierwszą sprawą jaką pełnomocnik prowadził przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie i nie miał wiedzy, że Sąd Apelacyjny w Warszawie wszelką korespondencję do pełnomocników i stron kieruje tylko przez portal informacyjny. Zważywszy, że Sąd Okręgowy w Warszawie całą korespondencję w sprawie kierował do pełnomocnika w formie tradycyjnej za pośrednictwem Poczty Polskiej; 2/ art. 379 pkt 4 k.p.c. przez rozpoznanie sprawy w dniu 11 i 25 października 2022 r. w składzie jednego sędziego, gdy tymczasem zgodnie z art. 367 § 3 k.p.c. sprawa powinna być rozpoznana w składzie trzech sędziów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie należało w części uchylić, a w pozostałym zakresie odrzucić zażalenie.

Zgodnie z art. 398⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Warunkiem dopuszczalności skargi kasacyjnej, nie będącej zwykłym środkiem odwoławczym, ale stanowiącej nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnego orzeczenia, jest skuteczne doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Dla tej skuteczności wymagane jest uprzednie złożenie przez stronę skarżącą wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem, stosownie do treści art. 387 § 3 k.p.c. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczyna swój bieg od dnia prawidłowego doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem stronie, która tego zażądała.

W niniejszej sprawie termin do wniesienia skargi kasacyjnej nie rozpoczął biegu.

Zgodnie z art. 15zzs⁹ ust. 2 ustawy o COVID-19 w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich w braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe,

sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe poprzez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (portal informacyjny). Stosownie zaś do ust. 3 tego artykułu datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym. W przypadku braku zapoznania się, pismo uznaje się za doręczone po upływie 14 dni od dnia umieszczenia pisma w portalu informacyjnym. Doręczenie pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego wywołuje skutki procesowe określone w Kodeksie postępowania cywilnego właściwe dla doręczenia pisma sądowego (ust. 4). Z unormowania tego wynika, że ustawodawca we wskazanym w nim okresie i w braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe nałożył na sądy obowiązek dokonywania doręczeń pism sądowych adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej przez portal informacyjny. Jednakże w żadnym z przepisów nie wprowadził jednocześnie *expressis verbis* obowiązku posiadania przez profesjonalnych pełnomocników konta w portalu informacyjnym, w związku z czym obowiązek ten bywa wywodzony pośrednio właśnie z art. 15 zzs⁹ ustawy o COVID-19. Wskazuje się bowiem, że e-doręczenie za pośrednictwem portalu informacyjnego jest obligatoryjne, a jego skuteczność nie jest uzależniona od posiadania przez pełnomocnika konta ani dostępu do danej sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2022 r., III CZ 58/22, OSNC 2022 nr 9, poz. 91). Z drugiej strony wyrażono stanowisko, że doręczenie przez portal informacyjny jest skuteczne tylko wtedy, gdy pełnomocnik procesowy uzyskał dostęp do sprawy na tym portalu, oraz podkreślono, iż z art. 15 zzs⁹ ustawy o COVID-19 można jedynie pośrednio wywieść obowiązek posiadania przez pełnomocnika procesowego konta w tym portalu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lutego 2022 r., III CZ 77/22, niepubl.). Niewątpliwie przepis art. 15 zzs⁹ ustawy o COVID-19 obciąża sąd obowiązkiem dokonywania doręczeń przez portal informacyjny, nie zawiera on natomiast treści, z której wyprowadzić można nakaz określonego zachowania przez pełnomocnika, czyli nakaz utworzenia konta w portalu informacyjnym, choćby w taki sposób, jak czyni to ustawodawca w art. 9 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o

doręczeniach elektronicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 285). W związku z powyższym należy podzielić argumentację zażalenia, że pełnomocnik powódki pozostawał w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że Sąd Apelacyjny w Warszawie doręczy zawiadomienie o terminie rozprawy w formie listownej za pośrednictwem Poczty Polskiej. Dlatego też zażalenia co do pkt II postanowienia (w przedmiocie odrzucenia skargi) należało uznać za zasadne.

W świetle art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W tym katalogu nie mieści się zatem postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o przywrócenie terminu. Stosownie do art. 397 § 1¹ k.p.c. zażalenie co do pkt I postanowienia jako niedopuszczalne podlegało odrzuceniu.

Niezasadny był zarzut naruszenia art. 379 pkt 4 k.p.c. poprzez rozpoznanie sprawy w dniu 11 października 2022 r. oraz w dniu 25 października 2022 r. przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w składzie jednego sędziego, w związku z uchwałą Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., sygn. akt III PZP 6/22 (OSNP 2023 nr 10, poz. 104), bowiem zgodnie z tą uchwałą, rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia.

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak w pkt II postanowienia stosownie do art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

[mc]

[a!]